

352/

פרוטוקול מס' 24/ד

מיטיבת וועדת החינוך והתרבות שהתקיימה
ביום ד', יב' שבט תשי"ט - 21.1.59 בשעה
09.00

- נ כ ח ר:
- חברי הוועדה: ש. פרסיץ - היו"ר
 - ר. הקטיץ
 - פ. זוארץ
 - ש. כפריח
 - ד. נצר
 - י. סמילנסקי
 - ד. צברי

מוזמנים:

ד"ר אבידור - מנהל משרד החינוך
 כב' השופט צלטנר - מרצה
 מר כץ - המנהל האדמיניסטרטיבי של האוניברסיטה של תל-אביב (בי"ס למשפט וכלכלה)
 מר כהן - יו"ר ההנהלה

סדר-היום: האוניברסיטה של תל-אביב (בי"ס למשפט וכלכלה) - מצבה ותקציבה.

היו"ר ש. פרסיץ: פותחת את הישיבה.

אני חפצה להודות בשמנו לב"כ האוניברסיטה של תל-אביב (בי"ס למשפט וכלכלה) על אשר נענו להזמנתנו ובאו למסור לנו, לפני דיוננו על התקציב, על התפתחות מוסדם בשנה זו, מצבם, מצב השינויים אשר חלו במוסד, ומצב תקציבם.

אבקש מהם לפתוח בסקירותיהם.

השופט צלטנר: אנו מודים ליו"ר ולחברי הוועדה על ההזדמנות אשר נחתם לנו לבא ולהסביר את מצבנו, ואנו מניחים שבעקבות סקירותינו תתעוררנה שאלות רבות בקרב חברי הוועדה.

אפתח בסקירה קצרה, מאחר ואנו חילקנו בינינו את הנושא, כך שאני, עבדכם הנאמן, אומר כמה מילים על החלק האדמיני של המוסד, ומר כץ, ומנהל המוסד, ומר כהן יו"ר ההנהלה, יוסיפו דברים על התקציב אשר מתחלק לשנים: התקציב השוטף, ותקציב הבניין.

בעצם לא אני הייתי צריך לשבת כאן כדי למסור על החלק האדמיני, אלא הוקטור, פרופ' דיקן, אך מאחר ומטעמי בריאות לא יכול היה לבא, בקש ממני, כאחד המרצים הראשיים, לבא ולומר כמה מילים על המצב.

השנה האחרונה, לא היתה אצלנו שנת התרחבות, אלא שנת התעמקות. היינו, לא פתחנו פקולטות חדשות, אם כי אני חושב שבטוח זה יש לעשות כמה דברים בתל-אביב, ונקוה כי בשנים שתבאנה נעשה זאת, אלא הקדשנו כוחותינו, והשתמשנו בתקציב אשר קבלנו מהמדינה בשנה האחרונה, כדי לחזק בפעם הראשונה את העמדות אשר כבר הקימונו. בעיקר פעלנו בשלשה כווננים.

הטופט צלטנר: כידוע לכם, קיימות אצלנו 4 פקולטות והן: פקולטה למשפטים אשר נוסדה לפני יותר מ-20 שנה. פקולטה לכלכלה, אף היא ותיקה ימים, פקולטה למדעי-המדע והמדע אשר פתחנו לפני 7 שנים, ופקולטה לראיית-חשבון אשר אליה הוספנו לפני שנתיים את השטח של מינהל עסקים.

פקולטות אלה הוזקו עד לפני שנים אחדות בעיקר על ידי מורים אשר כמעט כולם היו עובדים חלקיים במוסד הזה. דבר שאיננו רצוי, מאחר וצריך להיות גרעין של מורים קבועים אשר מקדישים את כל זמנם ומרצם למוסד. ולא רק משום שזה משפר את רמת ההוראה, אלא בעיקר משום שבלי גרעין כזה אי אפשר לעשות עבודת מחקר ממשית, ובלי עבודת מחקר איך אוניברסיטה ממשית יכולה להתקיים.

דבר ראשון שעשינו, איפוא, והתחלנו בו לפני שנתיים, ובשנה שעברה פתחנוהו בצורה נרחבת ביותר היה - יצירת גרעין של מורים קבועים. פעלנו בזהירות, וקבלנו רק אנשים המתאימים לתפקידם במלא מובן המילה. ובחרנו שני מיני טיפוסים אנשיים. טיפוס ראשון של דיקן פקולטה. אדם אשר וכש לו כבר עמדה ושם במקצועו, והוא עומד בראש הפקולטה, כך רכשנו את פרופ' דיקן, חתן פרס ישראל, אחד הגדולים במקצוע משפטנות תיאורטית בארץ. אדם השני כמובן לא רק בחוק הקיים. כמו-כן התקשרנו עם ד"ר גלפרט, אשר נתמנה כיום חבר המועצה להשכלה גבוהה, והוא אשר יעמוד בראש הפקולטה לכלכלה שלנו, ואנו עומדים לפני התקשרות סופית עם אדם אשר יעמוד בראש הפקולטה למדעי המדינה. איננו רוצה למסור את שמו כי איננו יודע אם זה נוח לו. על כל פנים אחד מגדולי המדע.

טיפוס שני של אנשים אשר חפשנו, הוא - אנשים יותר צעירים, אשר גם להם שם במקצועם, ואלה אשר יעשו את עבודת ריכוז הפקולטה. למשל, המזכיר האקדמי של הפקולטה אשר פתאם את השעורים ומשגיח עליהם. היינו, אדם אשר עושה את עבודת היום יום, והמבצע אותה לפי הקווים שהדיקן קובע. כדי לתת דוגמא חיה, אזכיר את עו"ד בוקצ'יו, אשר אתו התקשרנו. עו"ד בגיל של 43 בערך, עם סטטוס של 15 שנות עבודה במקצועו, אדם אשר נכנס לתפקידו כנדרש. בפקולטה למדעי המדינה לקחנו את אחד הבוגרים שלנו אשר יצא לפי סטיפנדיה של הממשלה הצרפתית לשנתיים לצרפת, עשה שם את הדוקטורט, וחזר מצוייד בידיעות רבות.

שני השטחים האחרים עליהם אדבר נוגעים לתלמידים. כאשר התחלנו לפני 10 שנים בהתעמקות רצינית בלימודים, נזכחנו לדעת שספריהנו זעומה, ואם כי לפקולטות שלנו ישנו היתרון הגדול שאיננו זקוקים למעבדות, אזי לספרים ולספריה אנחנו זקוקים ביותר. ובשטח זה עשינו צעד גדול קדימה. מר כץ ימסור לכם מספרים על כמויות הספרים שרכשנו. כיום הספריה שלנו היא כזו שאפשר לעשות בעזרתה גם עבודת מחקר מסויימת. אלא שלא די בכך שישנם ספרים, אלא יש צורך במקום איפה לאחסנם על מנת שאפשר יהיה להשתמש בהם, ואם כי התחלנו כבר בבניית בנין אשר יהיה ראוי לאוניברסיטה, בכל זאת השקענו כסף רב כדי לאפשר לתלמידים במשך שנה או שנתיים אשר עד נכנס לבנין החדש, שיוכלו להשתמש גם כיום בספריה, ואת זה סדרנו בבנין אשר הועמד לרשותנו על ידי עיריית חל-אביב.

דבר שלישי, וזהו אולי הדבר החשוב ביותר, היא השיטה אליה עברנו - שיטת המסננים. (Tutors) עלי גם לציין כי ואינו בסיפוק רב שהשנה בפעם הראשונה הפקולטה למשפטים של האוניברסיטה בירושלים גם היא התחילה באותה שיטה.

אסביר מהי השיטה הזו ומדוע היא כל כך נחוצה בארץ. התלמיד הספוסים של הפקולטות שלנו הוא אדם עובד. או שהוא עובד בפקיד 8 שעות ביום, או שהוא איש צבא אשר הבסיס שלו נמצא קרוב לחל-אביב והוא יכול בערב להחפנות ללימודים. או שוטרים. על כל פנים אנשים עובדים. אנחנו איננו דוגמת אוספורד או קמברידז' אלא מהטיפוס של Red Brick University - קשה מאד לדרוש מאדם כזה, אשר מבלה 4-5 שעות בלימודים אחרי 8 שעות עבודה, שהוא בלי הדוכה מחאימה יקדיש זמן ומרץ למחקר והתעמקות. עוד דבר המקשה עליו, ופה אני רוצה לומר גלויות. הספרות המצויה בידינו בשפה העברית למקצועות כמו משפטים, כלכלה או מדעי המדינה, היא עדיין מצומצמת מאד. משפטים זוהי דוגמא מובהקת, כי עדיין אנחנו תלויים ב-90% במשפט האנגלי, והוא מפוזר

משומט צלטנר: על פני ספרות בת אלפי כרכים, וכל זה בשפה אנגלית לא קלה. וכאן, ד"ר אבידור לא יסתור אותי אם אומר שהאנגלית של התלמידים שלנו כאשר הם מסיימים את בתי-הספר התיכוניים, לאו דוקא משלמה. בחור יו"ר לשעבר של הוועדה לחינוך תיכון, אני יכול לומר שתשאלה של האנגלית היא אחת הנקודות הכואבות בחינוך התיכוני. וזה פורגש ביותר כאשר התלמידים האלה מגיעים לאוניברסיטאות. ואז חלק גדול מהם איננו מסוגל לקרא ספר מדעי באנגלית. אלא בעזרת מילון. ואם התלמיד צריך להקדיש חצי שעה כדי לעצמנו עמוד אחד, וזאת אחרי 8 שעות עבודה ו-4 שעות שעורים, זה איננו נוחץ שום תוצאה פורה, אלא אם הוא מקבל הדרכה מתאימה. משום כך התחלנו לפני שלש שנים בפקולטה למשפטים, להקדיש שעתיים הדרכה לכל תלמיד. פיצלנו את הכיחות הגדולות שלנו לקבוצות בנות 20-25 תלמיד, שגם אלה לדעתי גדולות מדי, אלא שזו שאלה תקציבית, ומצאנו משפטים צעירים אשר מדריכים את הקבוצות האלה, תלמיד תלמיד, איך פותחים ספר, איך קוראים בו, הם מסבירים את הביטויים הטכניים ואת המסכנים של המקור, והם להם לעזר מהצעד הראשון אשר התלמיד עושה עד אשר הוא יוצא מבית-הספר. מדויק כזה מלווה את הקבוצה מהרגע הראשון עד לחוץ 4 שנות לימוד. הוא מכיר כל תלמיד, יודע את חולשותיו וצרותיו, ומשמש לו כאב ואם.

אנחנו באנו לכלל דעת שזוהי השיטה היחידה לגבי נוער אקדמאי שלנו. אנחנו כבר מחזיקים עם השיטה הזו לקראת סוף שלישיה, ואנחנו רוצים להגיע לכך שכל תלמיד במשך 4 שנות לימוד בבית-הספר יקבל הדרכה כזו.

אלה הם שלשת הקווים האופייניים להתפתחותנו בשנים האחרונות.

נראה לי כי הרחבתי במקצת את הדיבור, ואני מודה בעד חשומת לבכם.

אשלים ברשותכם את האינפורמציה על החלק האקדמי במידה שזה נובע למספר התלמידים וחלוקתם לפקולטות השונות.

השנה לומדים במוסד 1270 תלמידים. החלוקה לפי הפקולטות היא זו: פקולטה למשפט - 337; פקולה לכלכלה - 378; פקולה למדעי המדינה - 284; פקולה לראיית חשבונות ומינהל עסקים - 271.

כאן אני חייב להפנות את תשומת לב חברי הוועדה להתפתחות מענינת המעידה על הלך רוח חדש ועל גישה ללימודים יותר עיוניים ומדע, מאשר למקצועות ממש. מספר התלמידים בפקולטה למשפטים בשנת 1954 היה 502, בפקולטה לכלכלה - 167, בפקולטה למדעי המדינה - 94. כשאנחנו משווים זאת עם המספרים כיום אנו נוכחים לדעת כי בפקולטה למשפטים המספר ירד עד ל-337. איך אדם לומד כיום משפט כדי לגמור ולהיות עו"ד, אלא לשם הלימוד עצמו. במידה מסויימת זה הפך להיות כמו בכל אוניברסיטה בעולם, בעיקר בארצות-הברית, אשר ישנו אחוז מרויים של תלמידים המתמסרים ללימוד משפט לשמו. כך גם אצלנו הולכת ונתבלטת נטייה כזו, והנרשמים לפקולטה למשפטים מספרם יורד לעומת עליית המספר בפקולטה לכלכלה, אשר עלתה מ-167 ל-378, ובפקולטה למדעי המדינה אשר עלה מ-94 ל-284.

מספר התלמידים אשר סיימו את לימודיהם אצלנו עד כה הוא 902, ב-19 מחזוריים, מאז נוסד המוסד בנובמבר 1934. ראוי גם לציין שמבין המסיימים נמנים על הסגל האקדמי שלנו 17 אנשים המתמסרים להוראה חלקית.

מספר המוסמכים, אלה העושים עבודות סמיכה לאחר גמר לימודיהם הוא עד כה 57. מספר הרשומים לעבודה סמיכה השנה הוא 52. הסגל האקדמי שלנו כולל 127 חברים, והחלוקה היא זו: לפקולטה למשפט - 51; מדעי המדינה - 50, כלכלה - 43; ראיית חשבונות ומינהל עסקים - 32. בחוץ זה ישנו מספר מרצים משותף לשתיים או לשלש פקולטות.

מר כץ: גם כאן התמידות רבה לעומת השנה שעברה. אז למדו 1170 תלמידים, ועם אלה אשר אחרי סינון ודילול רציני פטרנו מלימודים, גדל המוסד בעוד 100 תלמידים.

היו"ר ש. פרסיץ: מדוע עשינו סינון ודילול כה רציני?

מר כץ: מאחר ואנחנו דוחקים שכל תלמיד יהיה בעל תעודת בית-ספר תיכון. עד כה נתנו קרדיט אם חסה למישהו השלמה בשני מקצועות, נתנו האפשרות במשך שנה להשלים.

מתוך הסקירה של השופט צלטנר שמעתם על הגשמת חלק מהתכניות שלנו לקביעת פתכונת אוניברסיטאים ממשית, כפי המקובל בארץ ובעולם. הדבר חלוי בכספים כמובן. גדלם אנחנו החקנו את הסדרים שלנו לפי התקציב שאנחנו חושבים אותו למינימלי, כדי לנהל מוסד בשנת 9-1958. תקציבנו הועמד על - 840 אלף ל"י, כולל הוראה, מזכירות הפקולטות, ספרייה, תמיכה, פרסומים, סעד לסטודנטים, הסברה ויחסי צבור, החזקה ושפוריט בבנין המוסד.

כיום יש לנו שני בניינים בהם לומדים 1270 תלמידים. לפני שנה למדנו רק בבנין אחד, והוא בי"ס שבח, המשמש במקו כבית-ספר מקצועי לילדים. כיום הצלחנו לקבל מהעירייה, את בנין רי"ס החייל ביד-אליהו. דבר זה חייב אותנו לבנות ספרייה נוספת, ועל אף התנאים הפיזיביים בהם אדגנו את הספרייה הזו, הקימונו שם על חשבוננו ספרייה נוספת אשר אנחנו מחלקים אותה עכשו לפי הפקולטות. בספרייה אחת ירוכזו הספרים של הפקולטה לכלכלה וראיית השכונות, ובשניה הספרים של הפקולטה למשפטים ומדעי המדינה. נוסף על כך אנחנו מחזיקים שני מחסנים בעיר בהם אנחנו מרכזים ספרים אשר אנחנו מקבלים מהו"ל אותם אנחנו קונים במזומן, וחלק מהם קבלנו מעזבונו, דוגמת עזבונו בן-ציון כהן, והציר שלנו אמיר. אנחנו לא עשינו עד כה שום פעולה בתו"ל לאיסוף ספרים.

אני, איפוא, חוזר ואומר, תקציבנו לשנה זו, המתחילה אצלנו לצורך זה באוקטובר, הועמד על 840 אלף ל"י, ועליכם לדעת שבמסגרת התקציב היו אנחנו מנהלים מו"מ להגדלת מספר המרצים למשרות שלמות, מדויכים חלקיהם וכו'.

י. סמילנסקי: יוצא מתוך חשבון זה ש-80% מהתקציב מוקדש למשכרות.

מר כץ: אני אשיב על כך בהמשך דברי.

מובן שכל עוד התקציב בעיקרו מושחח על שכר-הלימוד הנגבה מהתלמידים, המצב איננו בריא. זכר עוד לא נקבל מהממש את העזרה הדרושה וההולמת את צרכינו, ואשר אנחנו ראוים לה לפי דרכנו, לא חושג מטרותנו. בשנה שעברה היה תקציבנו מושחח כמעט על 80% שכר לימוד. הנורמלי בעולם הוא שהאחוז של שכר הלימוד מההוצאה 12% מהתקציב. השנה אנחנו מקוים שיעלה בידנו לשנות את הסדר הזה, על ידי כך ששכר הלימוד המהווה סכום של 330 אלף לעומת תקציב של 840 אלף ל"י, ישחנה מבהינת האחוז. במידה שאנחנו מקוים, נוכל גם לשבל הקצבה של 100 אלף ל"י מצד הציבור תל-אביב המעוררת אותנו מאד, כי לדעתה אנחנו ממלאים תפקיד חשוב בשטח הקליטה של אנשים עובדים בלימודים. רק אצלנו יכולים אנשים העובדים ביום לקבל חינוך גבוה, כי זהו המוסד היחיד ללימודי לילה. גם הבנקים ומוסדות אחרים תומכים בנו, ועל ידי כך נוכל לגייס בכוחותינו אנו כ-480 אלף ל"י. הגדועין, איפוא, הוא 360 אלף ל"י. ואנו מקוים כי תבואו לעזרתנו להשגת סכום צנוע וקטן זה, לגבי אוניברסיטה בת 1270 תלמידים.

אני רוצה עוד להוסיף ולומר, ש-360 אלף ל"י אלה, עלינו להויריד 60 אלף ל"י אשר עליהם החליטו משרד החינוך, ועדת הכספים של הכנסת וועדת החינוך, וסכום זה ניתן לנו בשנה שעברה עד אפריל השנה. אבל עם זאת נשאר בכל אפן גרועין של 300 אלף ל"י, וזה איננו כולל את הבנין. על הבנין כשהוא לעצמו, ההולך ומוקם, ימסור מר כהן פרטים.

מר כץ: אשיב עתה לשאלתו של ח"כ סמילנסקי, לגבי המשכורות. מובן ביותר מ-50% מהתקציב מוקדש להוראה אקדמית, אחוז קטן לאדמיניסטרציה, והיתר מוקדש לחלק האדמיניסטרטיבי האקדמי, הלינו, למזכירות הפקולטות, לספריה, ומוציא. אם לזה להוסיף עוד את הסעד לסטודנטים, ותר למעשה לאדמיניסטרציה יחד עם ההסברה ויחסי צבור, החזקה והפעלה, 140 אלף ל"י מחוץ ה-840 אלף.

י. סמילנסקי: לדעתי הסכום המוקדש לספריה הוא קטן מאד.

מר כץ: יש גם לקחת בחשבון שכאן כלולה העזרה לסטודנטים, הנחות על שכר לימוד לסטודנטים המשרתים בצבא קבע, הללו מקבלים אצלנו באפן אוטומטי הנחה כמו באוניברסיטה בירושלים, בשיעור של 20-25%. חוץ מזה הלוואות, וקרן לסטיפנדיות אשר הקימונו ואנחנו מעניקים כ-2-3 סטיפנדיות לכל פקולטה.

ש. כפרית: מה גובה שכר הלימוד שהתלמידים משלמים? מר כץ: 275 ל"י לשנה.

י. סמילנסקי: בכמה עולה לכם כל תלמיד? מר כץ: כ-700 ל"י לשנה לתלמיד.

לדעתי, אין התקציב שהצענו מוגזם לגבי מספר התלמידים, מבחינת המנגנון.

ועתה יסביר מר כהן את מצב הבניה של בנינו החדש.

מר כהן: התלמידים שלנו כיום לומדים בבית-ספר אחד משמש בית-ספר מקצועי לילדים, ואיר אחר קבלנו מעיריית תל-אביב רק לפני 3-4 שנים. ברור שאין בית-ספר מתאים לסטודנטים מבוגרים, והשחדלנו להכניס תיקונים ושכלולים. התאמנו את הכסאות וכו'. השנה התחלנו בבנית הצינן אשר אחו רצינו לבנות לפני שניה רבות. קבלנו מעיריית תל-אביב שטח של 7 דונם בקרית האוניברסיטה שבשכון ומת-אביב מעבר ליוקון. האדמה איננה מאושרת עדיין, כי היא בחלקה שייכת לרשות הפיתוח, בחלקה לעיריית תל-אביב ובחלקה להכשרת הישוב, אבל איננו נחקלים בקשיים כלשהם.

אנחנו בונים בנין אחד בו אנחנו רוצים לשכן ארבע פקולטות. הבנין יהיה באורך של 72 מטר וברוחב של 14 מטר. כך שבתוכו נסדר את כל הסידורים בשביל משרד, וספרייה. ובצורה כפי שהוא נוכל לנצל את השטח באפן מקסימלי.

אנחנו מעונינים מאד שחברי הוועדה יבואו לראות את הבנין בבנינו.

ברור שלשם בנית בנין כזה יש צורך בכסף. ואנחנו רוצים את עזרת הממשלה, כפי שאנחנו פונים לגופים אחרים ומקבלים את עזרתם. עד כה השקענו 200 אלף ל"י בבנין, מבלי להיכנס לחובות, וזהו דבר לא פשוט. יתלנו מבנק לאומי סכום של 50 אלף ל"י, כדי לבנות חדר להנצחת שמו של ד"ר הופיין ז"ל. כמו כן קבלנו מחברת דלק סכום יותר קטן בשביל הנצחת שמו של ד"ר מירון אשר שימש כמורה אצלנו. אנחנו מוסיפים ומקבלים פה ושם סכומים של אלפי ל"י, אבל אין זה הסכום הגדול הדרוש לנו כדי לגמור את הבנין. אנו נצטרך להשקיע בחלקו הראשון של הבנין כחצי מיליון ל"י. כאשר הבנין ייגמר הוא יקיף שטח של כ-5000 מ"ר, ומכאן אם אעשה חשבון ממוצע של 200 ל"י לכל מ"ר, אזי אני מגיע לסכום של 1 מיליון ל"י שצריך לעלות הבנין, וזאת ללא רהוט וציווד פנימי.

מר כהן: את החלק הראשון של הבניין אנחנו מקוים לסיים בשנת 1959, היינו את החדרים על שם ד"ר הופייך ומר מירון. את היתר לא נבנה בבת אחת, אלא נשתדל למצא את הממון כדי להמשיך ולבנותו לסימו.

אני רוצה כאן להביע את בקשתנו ודרישתנו, שניעזר בתקציב הממשלה כפי שנעזרים האוניברסיטה בירושלים והטכניון בחיפה.

היו"ר ש. פרסיץ: אני מודה על האינפורמציה שקלבנו ובעקבותיה אני חפצה לשאול שורה שלמה של שאלות.

הייתי ראשית חפצה לדעת, באיזה אופן התקדם המו"ם שלכם עם עיריית תל-אביב? אנחנו יודעים שקיימים קשיים משפטיים מסויימים, כמו-כן אנחנו יודעים שאתם מאוגדים כוועדה צבורית בשעה שהאוניברסיטה של תל-אביב היא אוניברסיטה של העירייה, בנויה על תקציבה ומצייתת להחלטותיה, ודברים אלה יוצרים קשיים מסויימים. מאידך ברור לכם, ולי נראה שברור גם לאוניברסיטה של תל-אביב, שצריך למצא איזה מודוס, ויתרון שלא הצלחתם אתם ולא הצליחה העירייה למצא את המודוס הזה. אולי המועצה להשכלה גבוהה תצטרך לטפל בבעיה הזו? אי אפשר שבעיר קטנה כמו תל-אביב תתקיימה 2 ו-3 אוניברסיטאות.

הייתי חפצה לדעת, ואילו היה אפשרי שייאמר אם לא בגלוי אזי ברמז, אם בכלל ישנה תקווה לאיחוד זה אשר היה מקל בהרבה מאד גם על דיוננו ושיקולנו, וודאי גם על דיוני ושיקולי הממשלה. כי אין כל ספק שכל כפילות עולה בכסף.

שנית, הייתי חפצה לשאול מה נעשה בעצם בקשר לתקציב של שנת 1958-59. אתם הנחתם לפני תקציב, וכתבתם עליו שנת 1958-59. לאמיתו של דבר הייתם צריכים לכתוב חש"ט, כי 1958 כבר עבר. כשאנחנו מדברים פה על תקציבים אלה, בעצם לגבי דידנו את ה-60 אלף ל"י קבלתם בתקציב 1958-59, לגבי דיכום קבלתם אותו בחציו על התקציב הזה. ובשעה שמו כץ דבר על כך הוא אמר שצריך להתגבר מהסכום של 360 אלף ל"י את ה-60 אלף שנתקבלו מהממשלה. אם נהיה צנועים ופסימיים ונניח שלא יוסיפו לכם אף פרוטה אחת על ההקצבה של השנה שעברה, אזי הייתם צריכים כבר להוריד 90 אלף ל"י ולא 60 אלף ל"י, אם כבר לעשות את החשבון כפי שנחוי. אבל אינני חפצה לעסוק פה בדקדוקי עניות, אלא הייתי חפצה לדעת מדוע אינכם בונים את התקציבים שלכם במידה מסויימת כפי שהם בנויים בעיריית ובמשרד החינוך. אני חושבת שאנו נצטרך לדרוש תאום בכל המקומות, כי אחרת זה מקשה על עבודתנו.

אתם דברתם על הספרייה, וח"כ סמילנסקי העיר שהסכום שהוקצב לספרייה איננו גדול. אני אינני סוברת שסכום של 50 אלף ל"י לשנה, בתוך הוצאות שוטפות, הוא סכום כה קטן. אנחנו איננו חיים בחלל ריק, ואינני חושבת שכל המוסדות שלנו להשכלה גבוהה מצויים לבנות ולצייד את עצמם בכל אותם דברים אשר מוסדות ותיקים ביותר הספיקו להגיע אליהם במשך שנים עקב העזרה הרבה שהצבור הושיט להם. ומה שהם קבלו איננו רק לרשותם. כך נהוג בכל העולם, שיש יחסי גומלין בין ספריות של אוניברסיטאות שונות.

ח"כ סמילנסקי שאל האם נכון הדבר ש-80% מהתקציב שלכם מוצא על שכו הוראה, והרמז היה די בולט. אין אוניברסיטה יכולה להתקיים על שכו הוראה בלבד, אלא עליה גם לכסות את כל האביזרים האחרים הנחוצים לה בעבודתה, וזקוקים לספרייה ולשורה שלמה של דברים. ופה אני חפצה לומר שאם אנחנו משווים את ההוצאות השוטפות של מוסדות אחרים, ולדוגמא הפקולטה לרפואה של האוניברסיטה העברית, או הפקולטה למדעי הטבע, ואם נגיע לממוצע באפן גלובלי, אזי 700 ל"י לתלמיד המוצאים אצלכם הם כאפס וכאין, אבל אם נקח במשוואה רק את הפקולטות למשפט ולכלכלה, אזי 700 ל"י בממוצע, איננו ממוצע נמוך ביותר. הוא יכול לעמוד בהשוואה.

למעשה קשה מאד לדון על התקציב בצורה כזו, כי אי אפשר לראותו בצורה כללית, ומבלי להכנס לכל הפרטים לא נוכל לדעת על מה אפשר לדון, ולכן היה רצוי שנקבל את החומר ביתר פירוט.

היו"ר ש. פרסיץ: איך כל ספק שמוסד אשר לומדים בו 1270 סטודנטים, ואשר גם הוכיח את שאיפתו להגיע לאותה רמה גבוהה אשר מוסד גבוה ראוי לה במדינת-ישראל וככל מקום בעולם, זכאי ורשאי לתמיכה. הייתי לכך חפצה לדעת מה היה החקציב האמיתי לשנה החולפת, מהו הגידול, ועל ידי מה נגרם.

דבר נוסף שהייתי חפצה לדעת הוא ענין המוציאים. שמחנו מאד לשמוע שעלה בידכם להזמין, להתקשר ולמנות אנשים בעלי שם ורמה לשתי הפקולטות החשובות ביותר שלכם, אחד מהם פרופ' דיקן אני מכירה היטב, וידוע לי שהוא אחד הגדולים והחשובים במקצוע המשפטים. בקשר לאחר נרמז גם כן כאילו רמתו איננו נופלת מזו של הדיקן. אבל בדרך כלל ידוע שבגלל חסר אמצעים, אין כוחות מעולים קשורים במוסדכם. הדבר הזה פוגע. הודגש כאן בדברי השופט צלטנר, כי גם אתם רואים את הדבר הזה ותפצים להגיע לשינוי המצב בשטח זה, אם התקציב ירשה לכם, לכן שאלתי היא, האם בתקציב זה המונח לפנינו בצורה גלובלית, מתבטא כבר הקשר עם פרופיסורים שיהיו קשורים במוסד הזה?

האם יש לכם סטטיסטיקה ממנה אפשר לדעת איך מתחלקים התלמידים, (א) לפי העדות. כמה תלמידים ישנם מעדות המזרח, וכאיזה עדות? (ב) מאחר ואמרתם כי רוב האנשים הלומדים אצלכם עובדים ביום, הייתי חפצה לדעת באיזה מקצועות הם עוסקים?

ר. צברי: מה מצב הספרייה אצלכם, ומהי העבודה המדעית הנעשית אצלכם, אם נעשית.

האם יש למוסד הזה חברי נאמנים, או חוג, ומה פעולתו של חבר זה?

בעקבות שאלתה של היו"ר בקשר לפרשת היחסים ביניכם ובין האוניברסיטה של תל-אביב, אני רוצה להוסיף. בסופו של דבר נראה לי כי מוסדכם הוא בעל עבר ויש לו גם עתיד בעיר תל-אביב. איך, איפוא, יתפתחו היחסים האלה ביניכם. אינני חושבת שצריכה להיות החחרות או התנגשות, אלא יותר שתיך פעולה.

י. סמילנסקי: גם אני רוצה לשאול בעקבות אותה שאלה הנראית יסודית, והיא שאלת היחסים ביניכם ובין עיריית תל-אביב, אלא שלשאלתי אני רוצה לגשת מנקודת מבט אחרת. אחד הדברים החשובים שבמוסדכם הוא, שהוא משלת צבור עובדים הלומדים בשעות הערב, ובשטח זה אין לו מחחרה. זהנה אנחנו שומעים על בנין החולך ומוקם, מסתבר שבשעות היום יעמוד דיקן. לו הייתם משולבים באוניברסיטה אחת, יכלו לנצל את הבנין בשעות היום לצורך פקולטות אחרות. הרי זה הגיוני לגמרי, ושש להבין מהו הדבר המפריע לקיום אפשרות של מגע משותף.

מר כהן: כסף במקרה זה הוא המפריע.

י. סמילנסקי: כסף זה אמנם גורם חשוב מאד, אבל לא ברור מדוע כאן כסף הוא המפריע ולא להיפך, כי על ידי שילוב במקרה זה יכלו לחסוך ולקמצץ.

שאלתי השניה היא ביחס להרכב הפקולטות שלכם. מר כץ בדבריו רמז שההרכב השתנה ומשתנה חוץ זמן קיום המוסד. והנטייה של התלמידים למקצועות השונים מתבטאת לפי מידת הספיגה וכוח הקליטה של המדינה לבעלי המקצוע השונים האלה. לכן יש לעשות תחזית, אם אפשרי הדבר, כדי לקבוע מידת הכוונה. שמענו מפי נציגי האוניברסיטה בירושלים שהולכים ונעשים צעדים לקראת החדרת שטחים חדשים, בהתאם לדרישה, כגון רפואה משפטית ועוד כמה שטחים ומיני התמחויות שלא היו קיימות בעבר. ואם לא יחול שוני מהותי גדול בהרכב האוכלוסיה ומבנה, אז כח הקליטה לאותו סוג אקדמאים אשר אתם מגדלים, הוא מוגבל למדי. ויש לקחת בחשבון שלאותה נהירה של אלפים יש גם דורבן אחר ולא רק למידת תורה לשמה, אם כי אינני מזלזל בזה. האם לא היה כדאי לחשוב על כך לקראת הבאות? עוד דבר נראה תמוה בעיני, נאמר כאן שסיימו 902 תלמידים, אבל מוסמכים 97 בלבד. מדוע כל כך מרובים הולידו כל כך מעטים?

היו"ר ש. פרסיץ: המוסמכים הם בעלי תואר א.א. האחרים בעלי תואר ב.א.

י. סמילנסקי:

אם כך אזי פשוט לא הבינתי.

לשאלת שכר הלימוד. מצד אחד יחסית הוא איננו גבוה. ההוצאה היחסית שלכם על תלמיד גמ כן איננה גבוהה. מצד שני אינני יודע אם אי אפשר היה לתכנן מחלק חשוב מבין התלמידים האלה שכר לימוד גבוה יותר, הואיל והם לומדים משהו תכליתי מאד, אשר בעתיד יביא להם תוספת במשכורת על ידי העלאת דרגתם. מדוע לזכות תלמידים אלה בשכר לימוד כל כך נמוך כאשר זה יגרום להם טובת הנאה לשנים הקרובות? אני הייתי מעיז לומר שיש לבקש מהם שכר לימוד עד 400 ל"י לשנה. חוץ מאותו אחוז של תלמידים הזקוק לסטיפנדיות ותמיכות. גם את ההעלאה הזו אפשר לסדר על ידי מתן הלוואות שישולמו בעתיד.

היו"ר ש. פרסיץ:

שכר-הלימוד צריך להיות דבר ארצי, ועליו לעבור את הוועדה הארצית

הקובעת.

ה. הקטיץ:

מוכר לי המוסד הזה על תנאיו המיוחדים, ולא אחת אני חוזה כיצד מסוגלים אותם אנשים לשבת אחרי יום עבודה על ספסל פאש, ולשמשין בלימודים משך 4 שנים. ואינני יודעת מדוע דוק הם בנים חזרתיים של עיריית תל-אביב.

מר כהן:

גם של הממשלה.

ה. הקטיץ:

לדעתי האיחוד ממילא יבוא, אבל מדוע לא מצאה עיריית תל-אביב לאפשרי לתת תמיכה בעלת ערך למוסד הקיים בתוכה שנים רבות בתנאים כה מיוחדים, שלא לדבר כבר על החזקה מלאה מצידה.

בעקבות דבריו של ח"כ סמילנסקי על שכר-הלימוד. אני אינני חושבת שאפשר לחפש את הפתרון בשכר-לימוד מוגדל. לדעתי קשר גם להציע הצעות מבלי לדעת את מצבם המשפחתי של התלמידים, מצב עבודתם ומצבם הכלכלי. יתכן שיש אף לפתוח קרן הלוואות עבורם.

בעקבות זה שאלה נוספת, נאמר שגמרו 902 תלמידים. נשאלת השאלה איזה אחוז מאלה נקלט אחר כך בענפים מסוימים הקשורים במקצוע אותו רכשו במוסד. גם זו תהיה תשובה לשאלה של ח"כ סמילנסקי. אם אמנם משכורתם גבהה לאור זה שסיימו את המוסד הזה, אז ישנה הצדקה מה להגדלת שכר-הלימוד, ובעקבות זה לפתוח קרן מיוחדת, ואז צריך לחפש מקורות עבור קרן זו. על-כל פניו ההנחה כאן צריכה להיות אם המוסד הזה משמש להם יסוד לסידורם בעבודה לאחר סיומם, או הגדלת משכורתם.

עוד בוצעו להוסיף, לא נראה לי כי הצורך לחפש את אחוד שתי האוניברסיטאות בתל-אביב צריך לנבוע מעובדת הבניין העומד לקום ואשר יוכל לשמש את האחרים בשעות הבקר. כי כאשר מקימים בנין אפשר למצוא לו נצול. הרי אותו בית-ספר גבוה לכלכלה ומשפט בודאי יפתח אז קורסים ביום, אולי תתהווה במשך הזמן קבוצות אשר תהיינה מעונינות דוקא בשעות הבקר.

נאמר כאן כי הנה הקצבתם השנה 50 אלף ל"י לרכישת ספרים. אני מכירה מוסדות באותה מתכונת כשלכם הלוקחים ספרים בהשאלה מהאוניברסיטה בירושלים. האם אתם אינכם מנצלים אפשרות זו?

מר כץ:

במידה ואין בידינו הספרים אנחנו מנצלים זאת.

ה. הקטיץ:

לדעתי על המוסד לרכוש את הספרים ההכרחיים ביותר, ולגבי היתר אפשר לנצל את השמוש בספריה הלאומית, אשר שמענו שיש קיימים אוצרות רבים של ספרים, והיא הולכת ומתרחבת ורוכשת יותר ויותר. אני חושבת שבארץ קטנה כשלנו מספיק שתהיה ספריה לאומית גדולה אחת, והיתר חשמשה ספריות עזר בלבד.

י. סמילנסקי:

היכולת להחליט בכל מוסד על אופי הספרייה, איכותה וכמותה שייכת לעניין

החרות האקדמאית.

ר. הקטין:

דבר נוסף שהייתי רוצה לדעת, באיזו מידה אתם נעזרים על ידי מרצים

מהאוניברסיטה בירושלים במקצועות השונים, מאחר וגם שם ישנן פקולטות זהות עם שלכם.

ש. כפריה:

אני מניחה שהוצאות שכר-הלימוד אינן מסתכמות ב-275 ל"י לשנה בלבד, אלא יש להוסיף על זה הוצאות הנסיעה, כי ודאי לא כולם גרים בקרבת מקום, או רכישת ספר וכו'. חוץ מזה אין להטיל על משפחה עובדת אשר מתנסה גם לומד, שישלם שכר לימוד כל כך גבוה. אני מניחה שהמועצה להשכלה גבוהה, בעמך דיוניה, תדון בודאי בכבוד ראש על המוסדות האלה בתל-אביב ותחפש דרך כיצד להקל עליהם, מאחר ופה ישנה המצבה שכלם מסכימים לה, התמחויות של אנשים עובדים. בזה יש גוון מיוחד במינו והדבר הוא לברכה. לכן אין להתפלא לעובדה שהמדור ללימוד המשפטיים פוחת, לעומת מדורים אחרים, כי המטרה היא חכליתית בהחלט, ובשטח של עורכי-הדין הגענו כבר לנקודת רויה.

גם אני חוזרת ושואלת אם אפשר היה לקבל פרטים על הרכב הסטודנטים, כמה מהם ילידי הארץ, כמה עולים חדשים, מה אחוז עדות המזרח ביניהם, מצב הגיליים, וכמה נשים ביניהם.

אשר לצורך באיחוד בין האוניברסיטאות בתל-אביב, גם אני בדעה זו, ואני מניחה שהמועצה להשכלה גבוהה הפעל בכוון זה, כמוכן במידה שלא תפגע באוטונומיה של המוסדות.

היו"ר ש. פרסיץ:

אין לה אפשרות לפגוע.

ש. כפריה:

לדעתי תאום ולכוד בין מוסדות להשכלה גבוהה יגביר כח, והמגמה צריכה להיות לקראת הנהלה והכוונה משותפת.

הדעה שהושמעה כאן כאילו המוסד הזה מרגיש את עצמו כ-בנים חורגים גם של הממשלה ושל משרד החינוך, גם לזה יש יסוד, ואני מניחה שמשרד החינוך יגביר השתתפותו בהחשב עם המגמה המיוחדת של המוסד הזה.

ד. נצר:

אח כי לא שמעתי את הסקירה, וציתי לשאל שאלה בעקבות החשובה אשר קבלתי מאנשי האוניברסיטה של תל אביב ביחס לאיחוד. חשובתם היתה שהמניעה לאיחוד מלא היא מניעה אדמיניסטרטיבית משפטית. האוניברסיטה היא עירונית והעירייה אחראית בעד החזקה, שמירה וניהול עבודתה. לעומת זאת בית-הספר הגבוה לכלכלה ומשפט נוסד בעקבות עבודה צבורית. והקשר שלה הוא עם אנשי צביר אשר תומכים ועוסקים בזה, ואז מטבע הדברים שזו איננה יכולה להיות עירונית, ואז העירייה רואה אותו כמוסד נחמך אשר היא יכולה להתייחס אליו באופן חיובי, אבל אשר להקצבה כספית זה תלוי במצבה הכספי של העירייה. שאלה זו קובעת אצלי ואצל עוד אנשים כמוני מאד. אני שייכת לאותה חלק צביר אשר פתיחס בהערכה להקמת מוסד כזה, ואני גם מכירה בחלק את האנשים הלומדים בו. אלה אינם רואים את לימודיהם לשם מטרה שתמשו קרדום לחפור בו, אלא תורה לשמה. אותם אנשים בעתיד לא יחליפו את מקומות עבודתם, ואני רואה כהכבדה לומר שיש צורך להעלות להם את שכר-הלימוד, מאידך גם אינני חושבת שמוסד כזה יושע על ידי עליית התשלומים.

וכאן גם אני פונה לאותה שאלה של איחוד. לא מתקבל על דעתי שיימצאו בתוכנו אנשי צביר אשר יתמכו בכך שבעיר בתל-אביב תהיינה שתיים או שלש אוניברסיטאות. אני מניחה שלמועצה להשכלה גבוהה יהיה קושי לא קטן בהחלטה בדבר. ואין השאלה אם העירייה תסכים להקצבה, והמוסד ישאר מוסד נחמך, אלא השאלה היא הרבה יותר יסודית, ועל זה הייתי רוצה לשמוע מכם.

השופט צלטנר:

אני מענה על השאלות הקשורות בחלק האקדמי,
וחברי שלימו את החלק האחר.

לגבי הספרייה. אפשר להתוכח אם 50 אלף
ל"י זה סכום גדול או קטן, אני חושב ש-50 אלף ל"י עבור 4 פקולטות
איננו סכום גדול. אנחנו כמובן נזקקים ליותר בירושלים, אבל
עליכם להבין שבספרייה כזו ישנם שני מיני ספרים שונים לגמרי.
ראשית, ספרי לימוד, ושנית, ספרי מחקר וספרים יקרי מציאות אשר
אותם אפשר לקבל בהשאלה בספרייה של ירושלים. אבל מה שנוגע לספרי
הלימוד אנחנו זקוקים לטפסים רבים, וגם בירושלים זקוקים לאותו
מספר, ואז אין להם מה להשאל. מצד שני אומר גלויות, לו גם היה
לנו יותר כסף, הייתי מתנגד לכך שהשנה או בשנה הבאה נקציב יותר
לספרייה, כי זו תהיה פעולת סרק. לא מספיק לקנות ספרים, אלא צריך
גם להניח אותם במקום שאפשר יהיה בקלות לגעת בהם. אם ספרים מונחים
במחסן אין לזה כל ערך. כאשר הבניין שלנו יקום, ושם הקדשנו חלק
עצום לספרייה, אז ננסה להגדיל בכל כוחותינו את התקציב לספרייה.

היו"ר פרסיץ שאלה - איך אנחנו רוצים
להגדיל את גרעין המרצים קבועים שלנו. התכנית היא להעסיק במשורה
מלאכותי מלא את הרקטור, ועוד 4 דיקנים. נוסף עליהם עוד 20
מרצים, כך שלכל פקולטה יהיו 5 אנשים קבועים המושכים בעול. זה
נכלל בתקציבנו הנוכחי.

הייתי רוצה להוסיף, ברשותכם, שגרעין
כזה של מורים קבועים הוא תנאי שאין בלעדיו. לא תהיה אוניברסיטה
ממשית בלי גרעין של מורים קבועים וגם תלמידים קבועים. בזה אני
מתכוון לומר, תלמידים שיקדישו את עצמם למחקר, כי האוניברסיטה
איננה מקום ללימוד בלבד, אלא היא מקום למחקר ומדע, אזרח זה
מעין בית-ספר תיכון המעלה לרמה יותר גבוהה. והפרופיסור על
מנת לבצע מחקר זקוק לו גם לקמץ קטן של תלמידים אשר אותם הוא
משתף במחקר, ואותם הוא מדריך לקראת זה, ותוך יחס גומלין
ביניהם נולדת ההתקדמות על המדע. זהו הטיפוסי לאוניברסיטה,
וזה אשר מבדיל אותה מבית-ספר תיכון. נוסף על כך אוחז גרעין
המתמסר למחקר הופך להיות המכונה המניעה של הכיתה כולה. לפתע
אתה מרגיש כי כל הכיתה מתחילה לקרא וללמוד, החלמיד עצמו מתחיל
להרצות, והתמונה משתנה כולה. לצורך זה אנו זקוקים למרצים
קבועים, ולבניין. אנחנו לא יכולים להתקדם בלי בניין משלנו.

כיום העבודה המדעית שלנו מתבטאת
בשני שטחים: א) מוסמכים. כאשר התלמיד מסיים 4 שנות לימוד
במוסדנו, הוא מקבל את התואר ב.א. ובזה סיים את השכלתו הגבוהה.
יש מספר קטן של תלמידים הממשיך עוד שנה ושנתיים, ואז הוא מקבל
את התואר השני, בעיקר על סמך עבודת מחקר שעליו לעשות. בשטח
זה קיים כיום אצלנו שחוף פעולה הדוק ביותר בין מרצים ובין
התלמידים בחור בודדים, וזה משמש חלק אחד של עבודתנו המדעית.

חלק שני הוא, אנחנו מוציאים כתב-עת
4 פעמים בשנה, ובזה אנחנו משתפים במידה די נכרת את התלמידים.
ברשותכם, אשלח לכם כמה טפסים מכתבי-עת אלה כדי שתראו איך
זה נראה.

לשאלת עיריית תל-אביב. בעיה זו הינה
כאובה ביותר, אם כי הייתי מבקש שלא נגזים בחשיבותה. לו לעיריית
תל-אביב היו אותן הפקולטות שיש לנו, הייתה זו קטסטרופה, אבל לא
כן הדבר. מבחינה עניינית יש גבולות די מדויקים בין הפקולטות
שלנו ושלם. להם יש פקולטה לגיאולוגיה, מדעי הרוח, אלה הם
שני שטחים נבדלים לגמרי מהנלמד אצלנו. ובכל זאת כל הדבר הזה
הוא שנומליה, וצריך יהיה ביום בהיר אחד להתגבר על אנומליה
זו. אם לומר את האמת אזי הקשיים האובייקטיביים נובעים מצד
העירייה ולא מצידנו אנו. העירייה מקציבה לחינוך גבוה סכום
ניכר, באפן יחסי, אף על פי שבין אנשי העירייה ישנם כאלה הטוענים,
כל עוד לא חוסלה המשמרת השניה בבתי-הספר היסודיים, אין מקום
לחינוך גבוה. בכל זאת העירייה מקציבה סכומים גדולים למשורה זו.

השופט צלטנר: ואני חושב, וזוהי השערה שאינני יכול להזכיר אותה, שהאנשים המכונים את התקציב, חוששים שבו ברגע שהם יתפכו את המכונות האוניברסיטאיים לגוף יצמאי, יהיה קשה מאד לדבר על התמיכות והתקציב הניתנות. היום כל העובדים של המכונות הם עובדי העירייה, הכל מהוקטור וכלה במנהל. ויש לחץ ישיב מצד אלה לקבלת השכר, והודות לחץ הזה אותם האנשים בתוך העירייה התומכים ברעיון של החינוך הגבוה, מוצאים את הכסף גם בשלב זה. ברגע שיפרידו את המכונות מהעירייה ויהפכו אותם למעשה למוסד נחמן, אז השגת הכסף בעירייה לצורך זה תהיה הובה יותר קשה. ולכן כאשר הצענו לא פעם לעירייה איחוד מלא, ואמרו את תקציב ההנהלה והסינת נעשה גוף אחד, העירייה לא הסכימה לכך. ואני רואה את הקושי שלה, ואין זו שאלה של אמביציה אישית של זה או אחר.

ד. נצר: האם הצעתם להיות מוסד עירוני?

השופט צלטנר: לא. אנחנו הצענו ליצור גוף משותף ויחד עם זאת גוף עצמאי, כמו כל אוניברסיטה. אינני חושב שבאיזה מקום שהוא בעולם קיימת אוניברסיטה כמדור של העירייה. זה אפשרי רק אצלנו מתוך הלחץ שרוצים להפעיל כדי להבטיח את התקציב. אני מכבד את השאיפה הזו, אבל כל עוד קיים מצב כזה לפי דעתנו לא יכולה לעולם אוניברסיטה עצמאית, עם כל התארים והחופש הממשי של אוניברסיטה, והעירייה על בסיס כזה איננה יכולה לבא אחרון לידי הסכם, כי הקושי הוא אובייקטיבי.

העירייה הציעה דבר אחד. היא אמרה, אנחנו נופיע יחד בפני המועצה להשכלה גבוהה ונדרוש יחד את ההכרה. זהו הדבר היחיד שבו איננו מעוניינים. כל עוד אין לנו הנהלה ותקציב משותף, וביחוד סנט משותף, אנחנו לא מוכנים לקבל בפני המועצה להשכלה גבוהה את האחריות עבור הוצאתם של המכונות בפקולטות האחרות אשר אין לנו יד בהן. אין אפשר לדרוש זאת מאתנו? אנחנו רוצים שכל מוסד, כל עוד הוא מוסד עצמאי, יעמוד על רגליו הוא, וישא בכל האחריות עבור מה שעשה או מתכוון לעשות. אני מכבד מאד את אשר העירייה עשתה, ואני יודע מהם הקשיים, כי אני רואה אותם אצלנו, ואני מאד הייתי רוצה שנגיע לידי איחוד, ומצידנו אין בעיה.

היו"ר ש. פרסיץ: אתם הייתם מוכנים להפוך לאוניברסיטה עירונית?

השופט צלטנר: לא. אנחנו איננו מוכנים להפוך למדור עירוני, אלא מוכנים להיות גוף משותף בלתי תלוי, ועצמאי. אם לעירייה יהיה יד בזה, והיא תתן כסף ותדרוש מקומות בקורטוריון, וזכות להשגחה ובקורת, ברור שהיא תקבל זאת, אבל איננו מוכנים להפוך למדור עירוני. האם זה יהיה הגיוני? לדעתי יהיה הגיוני אם העירייה באפן גלוי תגיד, אנחנו יודעים שיש צורך בעירייה הזו במוסד להשכלה גבוהה, אנחנו ניתן תקציב למוסד בלתי תלוי, ויחד עם זאת אנחנו דורשים זכויות והבטחות מסוג זה וזה, אנחנו נהיה הואשונים אשר בדגל מורם נסכים לזה. אני חושב שלהרחיק לכת יותר מאשר הסכמנו עד כה, איננו יכולים.

ח"כ סמילנסקי שאל, האם אנחנו עורכים הכוונה לפקולטות לפי הצרכים בארץ למקצועותיהם השונים, בעיקר לאור העתיד. דבר זה נכון. יש לנו תכניות כאלה בשני כוונים. התכנית האחת היא, ואנחנו מקוים להגשים אותה אחרי שנתיים, - פקולטה ללשונות. כל עוד ארצנו הולכת ומתרחבת, וקשרי המסחר והתרבות עם חו"ל הולכים ומתרחבים, אנו זקוקים לידיעה מעמיקה של השפה האנגלית, צרפתית וערבית. ולא רק השפה בלבד, אלא כל הכרוך בזה, כגון ספרות, פילוסופיה, הלכי הרוח והמנהגים של כל ארץ. ובעניין זה אנחנו דוקא רוצים להבטיח את תמיכתן של הצירוף הזרות, אשר יש להן כסף למטרות כאלה. זו תהיה אחת הנקודות בה נצטרך לתחום את התחומים עם עיריית תל-אביב.

השופט צלטנר: דבר שני שאנחנו רוצים לעשות, זה מה שנקרא באנגליה *University Extension* באנגליה ובאמריקה רוב האוניברסיטאות מסדרות קורסים לא רק בשביל בוגרי בתי-ספר תיכוניים, אלא בשביל חוגים מסויימים של אנשים בעלי בגרות חיים, אם כי אין תעודה בידם.

בעולמנו, אחרי שעברו עלינו שתי מלחמות עולם, הרבה מאד אנשים לא יכלו להגיע באפן סדיר לגמר לימודיהם, ובכל זאת נכנסו לעמדות מכוונות, והוכיחו את עצמם בחיים, ודלחות האוניברסיטאות סגורות בפניהם. כדי לתקן את המעוות הזה אנחנו רוצים לסדר קורסים של שנה ושנתיים, בהם אנשים כאלה יוכלו לרכוש השכלה בלא שתהיה בידיהם תעודת בגרות. אם כי תהיינה לנו דרישות מיוחדות לגבי המועמדים, אני חושב שאנחנו צריכים להיות במובן זה ליברליים מאד.

עיקר הדרישה לקורסים מסוג זה באה אלינו מבחוץ. בנקים שונים באו אלינו ואמרו, כל עוד היינו מוסדות מסננים, כל יהודי פיקח אשר ידע לעשות חשבונות יכל היה לנהל סניף. כיום הדברים נעשים מסובכים, יש הוראות פקוח על מטבע וכו' והאדם צריך להשתלם. והם באו ודרשו מאתנו שנסדר קורסים לפקידות הבכירה שלהם לשנה או שנתיים. חנץ מזה הופיע גורם שהוא חשוב כיום מאד בארץ, חברות הבטוח אשר מעסיקות אלפי פקידים בארץ ודרשו אף הם קורסים כאלה. אנשי הקואופרציה באו ואמרו, גדלנו, ואין לנו פקידות בכירה משכילה ויעילה, אבל אלה הם אנשים אשר עובדים כבר שנים רבות ואי אפשר לשלחם. יש איפוא, להגדיל השכלתם, וזה יכול להיעשות בצורה זו. אנחנו רוצים לשלב את זה עם מינהל עסקים.

בגור שתכניות אלה קשורות עם בניית הבניין, וגם בשאלות כספיות, וכאן אנו מבקשים את עזרתכם.

מר כץ: לשאלת העירייה להשלמת דברי השופט צלטנר ברצוני לומר. חזרתי זה עתה מאמריקה, כאורח הממשלה האמריקאית לשם ביקור באוניברסיטאות. שם ישנו הטיפוס של ה- *States Colleges*. לנו ברור דבר אחד, שאנחנו כמו האוניברסיטה בירושלים או הטכניון בחיפה איננו יכולים להיות חלק מאיזה מנגנון שהוא או מחלקה שהיא, אלא עלינו לשמור על חרותה ומשמעותה של המוסד שלנו, שלא נהיה תלויים בשום הלך רוח פוליטי אשר שורר בעירייה. ומכאן מתחילה הפלוגתא מי צריך להיבלע על ידי מי, ופה אנו כגוף ותיק באים ואומרים, בואו ונתאחד, אלא שזה יהווה גוף עצמאי בלתי תלוי, ואין מענה.

אשר לבנין, נשאלה אשאלה מה נעשה בו בשעות היום. אנחנו מתכוונים, (א) לארגן לימודי יום, (ב) אנו נקים לפי תכניתנו את ה- *Extension Courses* עליהם דבר השופט צלטנר, כך שהמקום לא יעבוד ריק אף לא לרוגע קטן. אנחנו מתכוונים לערוך משאל בין התלמידים שלנו על מנת לדעת מי אהם רוצה ללמוד בשעות היום. כגוף ישנם כ-7% מהתלמידים שאינם זקוקים לעבודה. יתכן גם שעם הכרזה על לימודי בקר יצורפו אלינו גם תלמידים אשר נוסעים כיום לירושלים. על כל פנים הבנין ישמש לכל, ולו רק היה כבר בידינו, ולו יכולנו לקבל את החמיכה המתאימה לבנייתו, כפי שניתנת למוסדות אחרים.

אשר לתקציב נשתדל לחאמו כפי שנתבקשנו.

אשר לסטטיסטיקה בין התלמידים, יש לנו כזו אך היא משתייכת לשנה שעברה. אני אשתדל לפי זה לבנות עבורכם את החומר, לפי המבנה שבקשתם.

אשר לשכר-הלימוד, איננו רוצים להתחרות באוניברסיטה או בכל מוסד אחר. ישנה ועדה ממשלתית והיא הקובעת את גבהו. ישנה מחכונת וישנה אמת מיזה, ואם ישתנה במקום אחר זה ישתנה גם אצלנו.

מר כץ: נשאלה שאלה - האם אנחנו משמשים יסוד לסידורם של התלמידים שלנו בעבודה. אנחנו איננו מסדרים אותם באפן מיוחד בעבודה, אם כי קיימת לשכת ליד אגודת הסטודנטים שלנו, אבל ידוע לנו שחלק לא קטן מבין מסימינינו חופש עמדה בצבור ובחברה. אין אנחנו יודעים על חסר עבודה בקרב אותם תלמידים אשר סיימו את לימודיהם אצלנו. רובם היו רתוקים לעבודה עוד בבואם ללמוד.

אשר לספרייה. כל אוניברסיטה המכבדת את עצמה זקוקה לספרייה משלה.

לשאלה - באיזו מידה אנחנו נעזרים על ידי האוניברסיטה ביחס למרצים. אני רוצה להגיד, עם כל הענוה, אנחנו עזרנו הרבה מאד לאוניברסיטה, מרבית המרצים שיצאו מאתנו מרצים שם. ברור שלרגל מעוט הכוחות, אנחנו משתדלים לחלקם בינינו. ומספר לא קטן של מרצים, כ-10-12 מלמדים גם פה וגם שם.

ברשותכם, אפציא לחברי הוועדה את החפז שאנחנו מוציאים, הבטאון, חוברות. לפרסומים, ושימת התלמידים וכל מה שנתבקש על ידכם.

היו"ר ש. פרסיץ: אני אבקשכם לדאוג לכך שהחפז יהיה בידינו בתחילת השבוע הבא.

יחד עם זאת לא הייתי מקבלת את הודעתו האבטולוטית של השופט צלטנר, כאילו אין בעולם פרצידנט לקיום אוניברסיטה הקשורה בעיריה. אחת הדוגמאות היא האוניברסיטה באמסטרדם, ויש עוד אוניברסיטאות כאלה בעולם. עם כי יחד עם זאת העיריה מצווה לכבד את החופש האקדמאי אשר בלעדו לא יכולה אף אוניברסיטה להתקיים. אבל יש פנים לכאן ופנים לכאן.

אני גם אינני חושבת שאי אפשר להצמיד אוניברסיטה אשר קיימת עקב עבודה צבורית, לתקציב העיריה, אם היא הייתה יוזמת זאת. אני אינני יכולה לראות במנוחה שדברים כאלה יעמדו על דרכנו כדי למנוע איחוד אשר הוא רצוי מכמה בחינות. ועל זה עוד נשוב ונדבר.

(הישיבה ננעלה)